

Aan
de gemeenteraad

Datum 28 maart 2023
Zaaknummer 2023-0043869
Betreft Voortgang visie Van Opvang naar Wonen 2020-2025

Vergadering van
Portefeuillehouder: Peter Heijkoop
Begrotingsprogramma Gezond, Sociaal en Zorgzaam Dordrecht
Kernteam/Opgave: Stad - Zorg & Ondersteuning
Auteur: Bouchra Mahio
E-mail: b.mahio@dordrecht.nl
Verantwoordelijke: ML Henderson
Openbaar: Ja

Raadsinformatiebrief

Hoe zijn de bevoegdheden rond dit onderwerp verdeeld?

Het college informeert de raad over voortgang van het Uitvoeringsprogramma van de visie, die door de raad is vastgesteld, conform toezegging twee keer per jaar.

Wat is de aanleiding om deze informatie kenbaar te maken?

Eind 2019 heeft staatssecretaris Blokhuis aandacht gevraagd voor het terugdringen van de dak- en thuisloosheid door het introduceren van de Brede Aanpak Terugdringen Dak- en Thuisloosheid.

In 2022 heeft staatssecretaris van Ooijen (VWS) dit beleid doorgezet onder de noemer van het Nationaal Actieplan Dakloosheid. Het ging hierbij altijd al om urgente opgaven, maar die urgentie heeft zich de afgelopen periode versterkt. De koopkrachtverslechtering, de vastgelopen woningmarkt en hoge woningprijzen met forse woningnood tot gevolg, stijgende vaste (energie)lasten voor huishoudens zetten de bestaanszekerheid van grote groepen onder druk. Ging het eerder nog om een beperkte groep, kunnen ondertussen ook inwoners met een modaal inkomen de eindjes soms niet meer aan elkaar knopen. Daarnaast is er een afbouw gaande van de klinische intramurale GGZ-capaciteit. De druk op de voorzieningen voor dak- en thuislozen neemt dientengevolge steeds meer toe. De groep die genooddaakt is gebruik te maken van dergelijke voorzieningen wordt tenslotte groter. De maatschappelijke urgentie is hoog en de doelstellingen uit het Uitvoeringsprogramma van Opvang naar Wonen zijn belangrijker dan ooit.

Daarom informeren we uw raad graag over de stand van zaken.

Daarnaast is in de raadscommissie van 31 maart 2021 ook toegezegd de raad twee keer per jaar een raadsinformatiebrief te sturen over de voortgang van de visie Van opvang naar wonen 2020-2025. Zie hiervoor toezegging 210323/T5.

In de vorige raadsinformatiebrief (Q3 2022) is aangekondigd dat in het eerste kwartaal van 2023 de raad opnieuw geïnformeerd wordt over de voortgang van het Uitvoeringsprogramma visie Van opvang naar wonen 2020-2025, in het bijzonder de uitwerking van de aanbevelingen uit de (tussen)evaluatie van het programma die in 2022 is uitgevoerd.

Op 30 september 2022 heeft de Rekenkamercommissie aan de raadscommissie de resultaten gepresenteerd van het Onderzoek Dordts Beleid voor Dak- en Thuisloze Jongeren. De aanbevelingen uit dit onderzoek zijn direct van invloed op het Uitvoeringsprogramma visie Van

opvang naar wonen, en in het bijzonder de doelgroep jongeren, en komen terug in deze raadsinformatiebrief.

Tenslotte heeft deze raadsinformatiebrief belangrijke raakvlakken met de voortgangsrapportage plan van aanpak Kromhout-Kasperspad. Hij dient dus in samenhang gelezen worden met de voortgangsrapportage 'een terug- en vooruitblik op het Kromhout/Kasperspad'.

Wat is de te delen informatie?

Vanuit haar rol als centrumgemeente heeft gemeente Dordrecht de afgelopen jaren samen met regiogemeenten, partnerorganisaties, zorgaanbieders en belangengroepen zoals de Wmo adviesraad en cliëntenraden uitvoering gegeven aan de visie 'Van Opvang naar Wonen'.

In deze raadsinformatiebrief wordt ingegaan op de uitwerking van de aanbevelingen uit de tussenevaluatie waarover de raad in het najaar 2022 is geïnformeerd. Een drietal aanbevelingen zijn gedaan voor aanvullingen, nieuwe accenten en versnellingen in het Uitvoeringsprogramma visie van opvang naar wonen 2020-2025.

Samengevat waren deze:

1. Versterk de basis

- verbeter de procesregie en zorg voor één centrale 'verkeerstoren';
- maak de echte beweging van opvang naar wonen. Ga het gesprek aan met Maatschappelijke Opvang aanbieders over de werkwijze, visie en attitude ten aanzien van wat je van hun verwacht;
- verbeter de sturingsinformatie op basis van eenduidige data, zodat je beter kunt anticiperen;
- rond ontwerp en inrichting van de Toegangspoort Nieuwe Start af.

2. Voeg voorzieningen toe

- creëer passende triage- en opvangplekken voor jongeren;
- voeg een Sociaal pensionvoorziening toe aan de huidige opvangketen;
- versnel de totstandkoming van Skaeve Huse;
- zet in op een breed pallet aan (tijdelijke) woonoplossingen.

3. Zet in op meer preventie

- maak met de regio afspraken wat je aan preventie op orde wilt hebben om te voorkomen dat mensen dakloos geraken. Ontwikkel o.b.v. dit gesprek uitgangspunten voor een doorleefd regionaal en lokaal beleidskader. Vertaal dit kader vervolgens in een actieplan en steek tijd/energie in het implementeren van het plan;
- zet in op meer maatwerkoplossingen. Bijvoorbeeld (tijdelijk) aftoppen van de huur, benutten van leegstandswoningen, een particuliere woning (waar het kan) laten delen door twee individuen, de aanpassing van de kostendelersnorm per 2023 (tot 27 jaar) etc.;
- versterk de overgang van opvang naar lokale ondersteuning.

Binnen het uitvoeringsprogramma lopen verschillende concrete interventies gelijk op. We voorzien dat voor een aantal zaken versnelling gewenst is, omdat het primaire proces hier direct profijt van gaat hebben. Het belangrijkste onderdeel, en de aanbeveling uit de tussenevaluatie waar als eerste mee is gestart, is daarom het versterken van de basis van waaruit beleid en uitvoering rondom maatschappelijke opvang en beschermd wonen wordt vormgegeven. Onder het kopje 'basis versterken' gaan wij hier verder op in.

In de afgelopen jaren is de kwaliteit van de maatschappelijke opvang op het Kromhout sterk verbeterd, en zijn de omstandigheden waaronder de deelnemers in het Leger des Heils verblijven beter geworden. Het realiseren van eenpersoonskamers is een eerste belangrijke stap geweest in de verwezenlijking van de doelstellingen uit de visie Van Opvang naar Wonen. Maar de druk op de maatschappelijke opvang blijft desondanks hoog als gevolg van maatschappelijke ontwikkelingen zoals de woon-, asiel-, GGZ- en inflatiecrisis. Belangrijke doelstelling uit de visie is dat mensen korter gebruik maken van de opvang en sneller doorstromen naar een plek die bij hun past. En het

is belangrijk blijvend kritisch te zijn op de toegangscriteria van de maatschappelijke opvang zodat de instroom in de maatschappelijke opvang beperkt blijft.

Tenslotte is er voortdurende aandacht voor leefbaarheid in het gebied Kromhout – Kasperspad. Deconcentratie van de doelgroepen die gebruik maken van de maatschappelijke opvang door het toevoegen nieuwe (tussen)voorzieningen, zoals een crisisopvang voor jongeren (triage- en opvangplekken) en een Sociaal pensionvoorziening, moeten bijdragen aan minder overlast en betere leefbaarheid. De openstelling van de winteropvang in het kader van de winterkouderegeling helpt in de wintermaanden ook om een piekbehoefte op te vangen.

Versterk de basis

Het versterken van de basis, aanbeveling 1, is een veranderopgave. In de hectiek van alledag en met de toegenomen druk die we eerder in deze raadsinformatiebrief geschetst hebben, is het niet eenvoudig om de focus te verleggen naar proactief handelen en de langere termijn. In de dagelijkse praktijk hebben we te vaak nog te maken met reactief handelen en urgentie om acute woonvragen op te lossen. Om de 'beweging van opvang naar wonen' maken dienen belangrijke vragen te worden beantwoord: Wat betekent de visie eigenlijk voor keuzes in wie, wanneer, welke opvang wordt geboden en wat zijn de handelingsperspectieven? Op welke wijze worden de bestaande voorzieningen ingezet en wat wordt er van aanbieders verwacht? Wat zijn de gevolgen voor de woonopgave?

In januari en februari is het externe bureau Nul Vierentwintig in samenwerking met Rebel Group gestart met ambtelijke bijeenkomsten in alle negen gemeenten. De inhoudelijke uitwerking van deze sessies loopt nog, maar het resultaat wordt één document waarin de belangrijkste (gezamenlijke) dilemma's en uitdagingen zichtbaar worden en welke keuzes hierin worden gemaakt. De uitkomsten worden begin Q2 intergemeentelijk in een sessie besproken.

In Q2 van 2023 worden ook de aanbieders en zorgpartners (waaronder DGJ) in het gesprek betrokken en gaan we in gesprek over de gewenste aanpassingen om de centrale regie (procesregie) te verbeteren. Beter triage en beter inzicht in in-, door- en uitstroom van cliënten is nodig en dit kan alleen vanuit een centraal punt met een centrale regie. Hierbij wordt een voorstel uitgewerkt voor sturing op basis van data en uniforme registratie.

Tot slot wordt vanaf Q3 de Toegangspoort Nieuwe Start heringericht en wordt toegewerkt naar een definitief ontwerp. Bij de start en de implementatie van de Toegangspoort Nieuwe Start is bewust gekozen om al werkende en met elkaar invulling te geven aan de vernieuwde werkwijze en werkprocessen. De onderzoeksresultaten uit de tussenevaluatie laten zien dat de verantwoordelijkheden en processen van en binnen de Toegangspoort Nieuwe Start niet voor alle samenwerkingspartijen helder en deels nog niet volledig uitgewerkt en vastgelegd zijn. Een nadere concretisering van het doel en een heldere verdeling van de taken, rollen en verantwoordelijkheden van de partijen betrokken in de toegang is nodig voor een meer effectieve toeleiding.

Dashboard maatschappelijke opvang

Een belangrijk onderdeel van de basis versterken is het verbeteren van het inzicht in de in-, door- en uitstroom binnen de maatschappelijke opvang door het gebruik van data waardoor het ook mogelijk wordt te anticiperen. Momenteel wordt een dashboard MO ontwikkeld waarin beschikbare gegevens gekoppeld en samengevoegd worden. Het dashboard gaat inzicht geven in de herkomst van de cliënten, in de problemen en hulpvraag bij aanmelding, maar ook in de actuele bezetting van de maatschappelijke opvangvoorzieningen, de gemiddelde zorgduur en de leefsituatie na uitstroom. Dit leidt tot meer inzicht in hoe de maatschappelijke opvang en de aanpak van dak- en thuisloosheid functioneert in de regio.

Door middel van het MO dashboard, wat op 1 juli 2023 operationeel moet zijn, wordt ook meer inzicht in de financiën en de verdeling van kosten voor maatschappelijke opvang over de regio. En het maakt sturing en het maken van afspraken tussen centrumgemeente en regiogemeenten makkelijker.

Eigen Bijdrage MO

Momenteel is er geen eigen bijdrage in de maatschappelijke opvang. Medio 2021 heeft de raad het besluit genomen hier niet mee in te stemmen omdat zij een bijdrage niet passend vonden voor de cliënten van de maatschappelijke opvang (zaaknummer 2021-0016649). Het ontbreken van een eigen bijdrage heeft als effect dat er rechtsongelijkheid ontstaat tussen verschillende groepen

cliënten, afhankelijk van type inkomen en type maatschappelijke opvang. Bovendien beïnvloedt dit besluit de in-, door- en uitstroom in negatieve zin.

Vanuit uw raad is aandacht gevraagd voor het belang van een eigen bijdrage tijdens het vragenuurtje op 7 maart jl. Wij onderzoeken de mogelijkheden voor het herinvoeren van een eigen bijdrage. In Q1 2023 zijn we gestart met een onderzoek met de volgende twee hoofdvragen:

- Welke verschillen zijn er in het netto inkomen van cliënten binnen het aanbod van de maatschappelijke opvang?
- Hoe kunnen we de eigen bijdrage zo inzetten dat de financiële prikkel minder een rol speelt bij de doorstroom van een deel van de cliënten?

In Q2 zal een beeldvormende sessie met de raad plaats vinden. Volgend daarop wordt een raadsvoorstel voorgelegd met een situatieschets van de huidige situatie en het voorstel de eigen bijdrage aan te passen. Wij streven ernaar de raad hierover nog voor de zomer een besluit te laten nemen.

Briefadressen 2.0

De gemeente Dordrecht voldoet grotendeels, maar niet volledig aan de gestelde eisen voor het uitgeven van briefadressen sinds de wijziging van de Wet BRP per 1 januari 2022. Het gaat om onderstaande wijzigingen en verbeteringen aan het proces briefadressen:

- Het ambtshalve inschrijven van personen op een woon- of briefadres door burgerzaken.
- De mogelijkheid om in gevallen waarbij het niet mogelijk is om in te schrijven op een particulier woon- of briefadres, het stadskantoor als briefadreslocatie voor personen zonder ondersteuningsbehoefte te faciliteren.
- Het opzetten van een multidisciplinair team, dat periodiek bijeenkomt om bijzonderheden in het proces met elkaar te evalueren en bij te stellen.

We hebben het huidige proces ten aanzien van briefadressen in Q1 2023 herzien en dit nieuwe proces is per 1 maart 2023 operationeel.

Crisisopvang voor jongeren

Eind vorig jaar adviseerde de Dordtse Rekenkamer in haar rapport 'Onderzoek naar Dordts beleid rond opvang van dak- en thuisloze jongeren' om op korte termijn een kleinschalige crisisopvang voor dak- en thuisloze jongeren te realiseren. Naar aanleiding van dit advies is een werkgroep gestart met het uitwerken van de plannen voor een crisisopvang voor jongeren uit de regio. De werkgroep bestaat uit de samenwerkende partners Enver, Leger des Heils, stichting Timon, Eddee, De Hoop ggz, Yulius, de WMO- adviesraad, ASVZ, de Sociale Dienst Drechtsteden en de gemeente Dordrecht.

Vanuit Enver is een locatie voor een crisisopvang voor jongeren aangedragen. De ambitie is deze locatie met 16 crisisplekken in Q4 beschikbaar te hebben. Momenteel wordt onderzocht of het mogelijk is om reeds ambulante te starten op basis van een aantal kleinschalige noodvoorzieningen/bedden. Het projectvoorstel, waaronder belangrijke afspraken over toelating en instroom, begeleiding en uitstroom en wordt de komende maanden afgerond. Ook wordt er tussen de betrokken partners een intentieovereenkomst afgesloten. Wij zullen uw raad daar in Q3 nader over informeren.

Hoe verder na deze raadsinformatiebrief?

In (Q1 en Q2 van) 2023 wordt het uitvoeringsprogramma, op basis van en de aanbevelingen uit de tussenevaluatie, bijgesteld. We stemmen dit ook af met de regio, met stakeholders en uitvoerende partners. We hebben de ambitie om in de zomer van 2023 een aangepast/bijgesteld Uitvoeringsprogramma te hebben geformuleerd.

We informeren de raad weer in het derde kwartaal 2023 over de voortgang van het Uitvoeringsprogramma visie Van opvang naar wonen 2020-2025.

Welke kosten zijn verbonden aan het proces?

Alle kosten die voortvloeien uit het uitvoeren van de acties in het kader van het Uitvoeringsprogramma Visie Van opvang naar wonen 2020-2025 worden gedekt door de regionale middelen Beschermd Wonen en Opvang of de incidentele financiële bijdrage vanuit het Rijk (reserve "Brede aanpak dak- en thuisloosheid" c.q. 'Blokhuismiddelen').

Uit de reserve "Brede aanpak dak- en thuisloosheid" wordt de extra inzet die de GGD pleegt voor de Toegangspoort Nieuwe Start gesubsidieerd. Verder leveren we met de Blokhuismiddelen ook (incidenteel) een kleine bijdrage aan subdoelstellingen van het Integraal Veiligheidsprogramma 2019-2022, waarin aandacht voor het centrumgebied (o.a. Kromhout) is opgenomen. Voor de realisatie van extra woonplekken zijn voorstellen gedaan vanuit lokale projectgroepen in de diverse gemeenten. Deze worden beoordeeld in het kader van de Agenda Huisvesting Kwetsbare Groepen (HKG). De uitgaven hiervoor worden gedekt uit regionale middelen Beschermd Wonen en Opvang. De reserve "Brede aanpak dak- en thuisloosheid" houden we beschikbaar voor eventuele aanvullingen hierop en voor acties uit het Uitvoeringsprogramma visie opvang die nog in voorbereiding zijn of nog aanvullend nodig blijken.

Wat zijn de belangrijkste gerelateerde besluiten?

- Raadsvoorstel 2510744 - Vaststellen Visie opvang kwetsbare groepen;
- Raadsvoorstel 2628432 - Beschikbaar stellen van extra rijksmiddelen voor de Brede aanpak dak- en thuisloosheid voor uitvoering van de visie Van opvang naar wonen 2020-2025;
- Rekenkamerrapport Dordts beleid voor de opvang van dak- en thuisloze jongeren (30 september 2022)
- Toezegging 210323/T5: Raadsinformatiebrief Plan van Aanpak Leefbaarheid Kromhout en omgeving: 2x per jaar raadsinformatiebrief over voortgang visie opvang
- Toezegging 210113/T7 – Evaluatie samenwerking en rolneming DGJ in de triage.

Het college van Burgemeester en Wethouders

secretaris

burgemeester